

**Силабус
вибіркового компоненту ВК**

Психологія

Назва дисципліни:	Психологія
Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський)
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=3352
Обсяг освітнього компоненту	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра філософії та педагогіки професійної підготовки
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Черкашина Жанна Віталіївна
Контактний телефон:	+38 0677710575
E-mail:	zhanna_cherckazhina@ukr.net

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є формування наукового світогляду у процесі психологічного аналізу особистісної професійної діяльності та підготовка фахівців до виконання майбутніх професійних обов'язків та побудова професійної кар'єри.

Предметом навчальної дисципліни є явища психічного життя людини; психічні процеси, стани та властивості людини; психосоціальні явища; розвиток і формування особистості в процесі міжособистісної взаємодії.

Основними завданнями навчальної дисципліни є оволодіння психологічними знаннями не тільки на теоретичному, але й на практичному рівнях, набуття студентами практичних умінь щодо психологічного формування професійної співпраці з людьми, самовдосконалення, саморегуляції та самовиховання особистості.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:
«Філософія», «Вступ до фаху».

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

- Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями;
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- Здатність планувати та управляти часом;
- Здатність працювати автономно;
- Здатність працювати в команді;
- Здатність до міжособистісної взаємодії;
- Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем;
- Здатність зберігати, примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії, закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство, а також в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- Здатність застосовувати теорії, принципи, методи фізико-математичних, природничих, соціально-економічних, інженерних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою;
- Здатність застосовувати нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали у професійній діяльності;
- Здатність збирати, оновлювати, опрацьовувати, критично оцінювати, інтерпретувати, зберігати, оприлюднювати і використовувати геопросторові дані та метадані щодо об'єктів природного і техногенного походження;
- Здатність здійснювати професійну діяльність у сфері геодезії та землеустрою з урахуванням вимог професійної і цивільної безпеки, охорони праці, соціальних, екологічних, етичних, економічних аспектів.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

- Організовувати і керувати професійним розвитком осіб і груп;
- Донести до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію;
- Застосовувати концептуальні знання природничих і соціально- економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою;
- Планувати складну професійну діяльність, розробляти і реалізовувати проєкти у сфері геодезії та землеустрою за умов ресурсних та інших обмежень;
- Розробляти і приймати ефективні рішення щодо професійної діяльності у сфері геодезії та землеустрою, у тому числі за умов невизначеності.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ПР, СР)	Кількість годин
1	2	3
1	ЛК Психологія як наука, її предмет, структура та методи.	2
	ПР Розвиток психології як науки в історії людства. Сучасні напрями наукової психології. Роль психології у професійній діяльності інженера.	2
	СР Методологічні принципи сучасної психології.	7
2	ЛК Еволюційний розвиток психіки та свідомості.	2
	ПР Свідомість як вищий ступінь розвитку психіки. Свідоме й несвідоме в психічній діяльності людини. Психіка та організм. Загальне та індивідуальне у психіці.	2
	СР Єдність і розбіжність психічних процесів, властивостей і станів.	7
3	ЛК Психічні пізнавальні процеси та їх роль у майбутній професійній діяльності фахівця.	2
	ПР Процес мислення, форми і класифікація видів мислення, способи активізації мислення. Структура інтелекту та методи його тестування. Засоби активізації мислення. Творче мислення.	2
	СР Психологічні проблеми навчання творчості майбутнього спеціаліста. Поняття «уява», фізіологічні основи уяви. Фантазія, мрія, творчість.	7
4	ЛК Емоційно-вольова сфера особистості.	2
	ПР Дослідження емоційності, емпатії, тривожності. Почуття і особистість. Можливість саморегуляції психічних станів.	2

	СР Воля: поняття, функції. Структура вольового акту. Можливості самовиховання волі.	7
5	ЛК Психологія особистості. Психологічні властивості особистості.	2
	ПР Типологічна структура особистості. Темперамент як характеристика динамічної сторони психіки, його типи.	2
	СР. Характер та його властивості щодо особистості. Тестування акцентуації характеру.	7
6	ЛК Проблема діяльності у психології, її види та структура.	2
	ПР Проблема мотивації у психології, потреби та мотиви у діяльності людини. Роль діяльності в формуванні особистості.	2
	СР Активізація навчально-пізнавальної діяльності на різних етапах життя людини.	7
7	ЛК Спілкування у процесі діяльності. Функції та структура спілкування.	2
	ПР Вербальні та невербальні засоби спілкування. Стратегії, тактики, стилі спілкування. Соціальний вплив: навіювання, конформізм, підпорядкування.	2
	СР Сімейне спілкування та формування особистості дитини.	8
8	ЛК Соціально-психологічні феномени міжособистісних відносин людей у групі.	2
	ПР Формування колективу. Міжособистісні стосунки в групах та методи їх виявлення. Феноменологія лідерства.	2
	СР Міжособові взаємовідносини в групах і колективах. Міжособові відносини та проблеми психологічного сумісництва. Засоби та методи психологічного впливу.	8
Разом	ЛК	16
	ПР	16
	СР	58

Методи навчання:

- 1) словесні: 1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь тощо;
- 1.2 інтерактивні (нетрадиційні): проблемні лекції, дискусії тощо;
- 2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій
- 3) практичні: 3.1 традиційні: практичні заняття, семінари;
- 3.2 інтерактивні (нетрадиційні): ділові та рольові ігри, тренінги, семінари-дискусії, «круглий стіл», метод мозкової атаки.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формуюлю:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4- бальна шкала	100- бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється (*обрати потрібне*):

- за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2;
- за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 3.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	не зараховано

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74			D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66	Задовільно		E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
35–59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0–34			F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література: (література не пізніше 10 років, окрім 1 фундаментального класичного підручника або монографії)

1. Горностай П.П, Чорна Л.Г, Коробанова О.Л, Плетка О.Т, Циганенко Г.В. / Оптимізація групової взаємодії в малих групах: посібник / за наук. ред. П. П. Горностая; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. – 126 с.
2. Гундертайло Ю.Д, Климчук В.О, Кляпець О.Я. / Психологія життєтворення особистості в сучасному світі : монографія / Ю.Д. Гундертайло, В.О. Климчук, О.Я. Кляпець та ін.; за ред. Т.М. Титаренко; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – К.: Міленіум, 2016. – 320 с.
3. Дудкевич Т. / Загальна психологія. Теоретичний курс. К: Центр навчальної літератури, 2019 – 388 с.
4. Колобич О.П. / Загальна психологія. Навчально-методичний посібник. Львів, 2018. – 172 с.
5. Максименко С.Д. / Загальна психологія : навч. посібник. - Київ : Центр учбов. літ., 2018. - 272 с.
6. Москалець В.П. / Психологія особистості: навч. посіб. - Київ: Центр учбов. літ., 2018. - 262 с.
7. Партико Т.Б. / Психологія: підручник // за заг. ред. Т. Б. Партико Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - Київ: Ін Юре, 2014. - 665 с.
8. Пасько О.М, Цільмак О.М. / Психологія: схеми, таблиці, коментарії: навчально-наочний посібник / [друге перероблене видання.] / за загал. ред. Цільмак О.М. – Одеса: ОДУВС, 2015. – 271 с.
9. Подоляк Л.Г. / Психологія вищої школи: підручник. К.: Каравела, 2017. 360 с.
10. Приходько Ю.О, Юрченко В.І. / Психологічний словник-довідник: Навч. посіб., 4-те вид., випр. і доп. – К.: Каравела, 2020. – 418 с.
11. Прищак, М.Д. / Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій. Вінниця: ВНТУ, 2019. 150 с.
12. Сергєєнкова О.П, Столярчук О.А, Коханова О.П, Пасека О.В. / Загальна психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 296 с.
13. Столярченко О. / Психологія особистості. К.: ЦНЛ, 2019 р. – 280 с.
14. Федотова Т.В. / Соціальна психологія: тестові питання для самостійної підготовки студентів / – Луцьк: ПП Іванюк В.П. – 2020. – 70 с.

Додаткові джерела:

1. Дистанційний курс: <https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=3352>
2. Офіційний сайт Лабораторії психодіагностики. URL: <http://psychology.univer.kharkov.ua/lab.htm>
3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
4. Офіційний сайт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. URL: <https://www.khadi.kharkov.ua/>

Розробник (розробники)

Силабусу навчальної дисципліни

підпис

Ж.В. Черкашина
ПІБ

Завідувач кафедри

підпис

В.В. Бондаренко
ПІБ